

В цій же площині вимальовується питання про формування умінь слогового моделювання особистих думок, слухових уявлень від будь-якого звукового музикування (музичні звуки природи і техніки, музика кіно і телебачення). І тому творче моделювання зорово-образних уявлень від почування сприяє перенесенню слухових уявлень дітей у зорово-конкретний і образний ряд, коли почуте супроводжується побаченим (асоціативність пейзажних замальовок, ілюстративний матеріал, робота з музичною інформацією в різних тем програми).

Комплекс методів формування логіки мислення первісно припускає роботу з малюнками музикантів в рамках всіх традиційних і нетрадиційних напрямків.

В плані загального музичного і естетичного розвитку дітей широкі можливості відкриває музично-просвітницька робота.

- Це видавничко-музикознавчі покази синтетичного зразка, де має місце співвідношення літератури-живопису-поезії-музики-сценографії.

- Театральні-сценічні покази з елементами створення музики, хореографії, акторської майстерності.

- Формування навичок музикознавчої роботи старшокласників (музичні анотації, статті у місцевій пресі, практика тематичних рефератів) з метою набуття навички їх ораторського мистецтва, дослідницькі можливості, творчу практику.

Грамотного слухача готує театральні-концертне життя міста. В ідеалі у повсякденні зустрічатися люди з очима, які розуміють і сприймають музику.

Тому, короткий анонс на початку концертного дійства і оцінювальний момент після нього, можуть змінити відношення маленьких дітей до сприймання.

Паралельно хотілось би зробити акцент на необхідності рішення завдань орієнтації дітей у великому потоці музичної інформації, що видається з телебаченням. Педагог, що задає інтелектуальний тон своїм вихованням, не зв'язуючи, а міркуючи і розповідаючи, розставити акценти в їх ще не сформованих уподобаннях і прихильностях.

Цілеспрямованих методів активізації творчого мислення учнів, в системі музичної освіти, багато. В цілому ж, тісна координація методичних завдань і практичних наробок викладача, цілеспрямований вплив театральні-концертного середовища, телебачення в синтезі формують художній смак, аналітичне мислення і загальний естетичний розвиток дітей.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у розробці завдань на формування смаку, мислення, творчої активності дітей за допомогою інтеграції різних мистецтв.

Література

Дорошенко В.В. Музыкальная педагогика. – Ростов н/Д.: Феникс; 2002. – 176 с.

Т.В. Дорошенко
кандидат педагогічних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МУЗИЧНО-МЕТОДИЧНОГО АСПЕКТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливе місце у формуванні духовної культури школяра належить музичному мистецтву. Музика, відображаючи дійсність за допомогою певних художніх образів, звертається безпосередньо до почуттів дитини, і через них – до розуму. "Музика – могутнє джерело думки. Без музичного виховання неможливий повноцінний розумовий розвиток дитини" [2].

Головну роль в освітньому процесі підготовки учителя початкових класів відіграють методики навчання різних предметів, без яких неможливий ні сам процес, ні його позитивний результат.

Актуальною сьогодні є проблема музично-методичної підготовки майбутнього учителя початкових класів. Саме від неї багато в чому залежить те, чи зможе майбутній педагог зробити музику ефективним засобом розвитку емоційної та інтелектуальної сфери учня.

Методичний аспект підготовки учителя до проведення уроку музики висвітлюється у роботах О.О.Апраксиної, Л.Г.Арчажникової, Л.А.Ісаєвої, Г.М.Падалки та інших науковців.

Більшість дослідників підкреслюють, що проведення уроку музики в початкових класах передбачає підготовку студента, який повинен оволодіти грою на музичному інструменті, елементами диригування, вмінням самостійно виконувати вокальні твори та розвивати вокальні навички у дітей.

Те, що вчитель на уроці музики виконує завдання музично-естетичного виховання школярів, використовуючи специфічні можливості предмету, зумовлює необхідність виконавської підготовки студента. Вона є основою для створення на заняттях атмосфери яскравого образного сприйняття музики школярами, необхідною складовою процесу організації багатьох видів музичної діяльності учнів.

Варто наголосити на комплексності виконавської підготовки майбутнього учителя, яка на педагогічній практиці проявляється у поєднанні різних музично-виконавських дій, які студенти використовують під час демонстрації пісень, ілюстрації різних завдань до співу, при керуванні вокально-хоровою роботою школярів. Усе це вимагає тісного зв'язку виконавського та методичного компонентів професійної підготовки майбутнього учителя. Тому при організації практичної роботи на заняттях з методики музичного виховання враховується необхідність забезпечення наскрізного характеру методичної і виконавської підготовки студентів.

Таким чином, курс розрахований на підготовку спеціаліста, який знає зміст і систему музичного виховання, володіє методикою його реалізації, здатний знаходити вірні педагогічні рішення при проведенні класних, поза-класних занять.

Проте, аналіз планів і програм підготовки фахівців із спеціальності "Початкове навчання" дав змогу визначити, що вони не передбачають вивчення студентами таких дисциплін, як музичний інструмент, постановка голосу, диригування. Навчальна дисципліна "Методика музичного виховання" вивчається лише протягом другого курсу в обсязі 54 аудиторних годин.

У зв'язку з відсутністю у студентів навичок гри на музичному інструменті основний акцент в процесі викладання методики музичного виховання робиться на теоретичну підготовку. Студентам даються знання з теорії музики, музичної літератури, методики музичного виховання. Вони вчать складати вступні бесіди до музичних творів, пісень, які включені в програму, аналізувати прослухані музичні твори, виготовляти наочності до уроку, використовувати твори інших видів мистецтва, вирішувати творчі завдання, планувати й розробляти позакласні музично-виховні заходи тощо.

Найбільш раціональним видом оптимізації навчально-виховного процесу вважається моделювання. Широке його застосування на заняттях з методики музичного виховання дозволяє концентрувати увагу студентів на конкретних моментах педагогічної ситуації, виокремлюючи з уроку ті фрагменти, які викликають найбільші ускладнення. Під час проходження педагогічної практики студентам не завжди вдається відійти від раніше накресленого плану, гнучко реагувати на питання учнів. Використання методу педагогічного моделювання ставить завдання сформувати та розвинути у студентів здібності до педагогічної імпровізації, яка є необхідною складовою частиною багатьох компонентів професійної діяльності учителя.

Л.Г. Арчажнікова вважає доцільним використання методу мікро-навчання, що полягає в підспрямованому та систематичному тренуванні різних компонентів педагогічної майстерності. Це можуть бути окремі навички та вміння чи завдання з проведення фрагментів уроку [1].

Значні труднощі студенти відчувають при підготовці фрагментів уроку з розуміння пісень, оскільки не володіють навичками гри на музичному інструменті, не мають вокальної та диригентської підготовки. Під час педагогічної практики студенти, як правило, виключають цей вид діяльності з плану уроку, надаючи переваги слуханню музики чи вивченню нотної граматики.

Отже, оптимальний характер музично-методичної підготовки майбутніх учителів початкових класів може бути забезпечений за умови комплексного підходу до розв'язання даної проблеми, що обов'язково передбачає оволодіння студентами навичками гри на музичному інструменті, диригування та вокальними навичками. У зв'язку з цим необхідним є перегляд навчальних планів і програм із спеціальності "Початкове навчання" та включення в них відповідних музичних дисциплін.

Література

1. Арчажнікова Л.Г. Проблемы методической подготовки будущего учителя музыки // Музыкальное образование и воспитание учащейся молодежи: содержание, формы и методы. – Свердловск: СГПИ, 1989. – С. 10-18.
2. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: У 5 т. – Т.3. – К.: Рад. шк., 1977. – 670 с.

О.І. Коваленко
старший викладач

З ІСТОРІЇ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У ЧЕРНІГІВСЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ІНСТИТУТІ (1949-1978 рр.)

В роки Великої Вітчизняної війни інститут тимчасово не працював. Викладачі і студенти боролися свою землю від чужинців в лавах Червоної Армії, в партизанських загонах і в підпіллі.

1 вересня 1944 року Чернігівський державний учительський інститут розпочав свою роботу. Для занять інституту був переданий на той час будинок середньої школи №16 по вулиці Лассаля (нині Гетьмана Полуботка), який власноруч студенти відремонтували і підготували до навчального процесу. Навчання проходило на історичному і мовно-літературному факультетах. У 1946 році був відкритий фізико-математичний факультет.

В перші післявоєнні роки інститут переживав великі труднощі. Музика у змісті навчально-виховної роботи з трудом пробивала дорогу до студентів. Не вистачало кваліфікованих педагогічних кадрів, музичних інструментів, підручників, нотної літератури, приміщень для навчання.

У 1949-1950 навчальному році був введений факультативний курс музики і співу на мовно-літературному факультеті, до навчального плану якого входив хоровий спів, музична грамота, сольфеджіо і методика музичного виховання школярів. Заняття з студентами проводив викладач І. Давидов [1]. Почали працювати гуртки художньої самодіяльності: мішаний хор (керівник І. Давидов), вокальний ансамбль (керівник В. Панарін), народні танці (керівник Н. Рождественська), драматичний гурток (керівник Г. Любимова), духовий оркестр (керівник М. Латншев), агіткультбригада (керівник студент мовно-літературного факультету В. Єдомаха) і інші колективи, в роботі яких студенти брали активну участь. Цікава і розмаїта була їх програма. У студентських художніх колективах була представлена творчість композиторів-класиків, народна пісня, музика сучасних авторів. Тут були створені пісні "Наш інститут", муз. В. Єдомахи і "Молодіжна пісня", муз. Ф. Литвиненка на вірші студента мовно-літературного факультету Н.Гордєєва, "Весна", музика і слова студента фізико-математичного факультету В. Чижова та інші твори. Діяльність гуртків художньої самодіяльності мала винятково важливе значення у важкі роки післявоєнного становлення вищого навчального закладу, активно сприяючи прилученню до мистецтва майбутніх учителів. Художні колективи учительського інституту брали активну участь у міських святах пісні і танцю, олімпіадах самодіяльного мистецтва, оглядах художньої самодіяльності.